

Slutrapport

Projektnamn	Ärende-ID
Utveckling och implementering av handlingsplan i Ydre	303-8950-17
Stödmottagare	Organisationsnummer
Ydre Kommun	212000-0381
Aktuell redovisad period i denna slutrapport	Beslutad projekttid
2018-05-01 – 2018-10-20	2017-10-01 – 2018-10-20

Slutrapporten bifogas när du skickar in din ansökan om slututbetalning. Rapporten ska skickas in enligt datum i beslut om stöd. Rapporten ska beskriva hur projektet har genomförts under hela projektperioden. Aktiviteterna ska dock beskrivas utifrån aktuell period. Utfall och eventuella avvikelser ska kommenteras tillsammans med en redogörelse av vilka åtgärder som har vidtagits.

Slututbetalning sker efter Länsstyrelsens godkännande av slutredovisningen och slutrapporten.

Sammanfatta det slutliga resultatet av projektet i förhållande till ursprunglig plan *Beskriv projektets slutliga resultat i jämförelse med ursprunglig plan*

Projektets mål är att utveckla en handlingsplan för framtidens livsmedelsproduktion i Ydre. Viktigt har varit att handlingsplanen är förankrad hos berörda parter och att den är formulerad i delaktighet med producenter, mänskensbönder, näringslivsföreningar, tjänstemän. Politiker och andra invånare i kommunen.

Nyckelbegrepp har varit: hållbar livsmedelsproduktion, ökat samarbete med Vreta Kluster, fokus på konkurrenskraft och trygghet, och även kund och konsument, upphandling samt utveckling av grön näring.

I processen fram mot en handlingsplan har det varit viktigt att skapa ett engagemang hos alla involverade parter i kommunen. Projektet har lyckats mycket bra med detta. Ett första steg har varit att skapa tillit och förtroende omkring projektet – detta har skett med transparens, tillgänglighet och förmedling av initiativen i projektet. Centralt har varit att vara konkret och visionär.

Projektets handlingsplan är presenterat och överlämnat till livsmedelsproducenter och näringslivet i Ydre, samt till politiker och tjänstemän. Även intresserade invånare kommer att inviteras till det vidare arbetet med handlingsplanen.

Handlingsplanen beskriver mycket konkret initiativ, sådana som är på gång och sådana som kan igångsättas. Handlingsplanen lämnar utrymme till att relevanta aktörer i samarbete kan vidareutveckla initiativen i planens anda.

Projektet är välkänt och igenkänt i kommunen. Projektet lyckades med att etablera en handlingsplan och konkreta insatser har gjorts. Projektet har varit en katalysator som har startat en process. Handlingsplanen konkretiserar vilka initiativ som först sättes igång, med syftet att nå de övergripande om till exempel ökad konkurrenskraft.

Genom det lokala annonsbladet för hela Ydre (Bulebladet), har projektet gett alla en möjlighet att engagera sig. Projektet har också uppsökt producenter och andra invånare som skulle kunna bidra till

utveckling av projektet.

Några exempel:

- A. Under våren togs ett initiativ till ett seminarium om att starta en REKO-ring. Tre invånare tog på sig detta uppdrag och från juli 2018 finns en REKO-marknad i Ydre. Vid senaste utlämningen deltog 14 producenter och totalt gjordes 122 beställningar. Just nu finns 709 medlemmar i facebookgruppen Reko Ydre och 54 medlemmar i producentgruppen.
- B. Under våren arrangerades ett seminarium om etablering av ett slakteri. På ett välbesökt möte informerades en extern konsult om både möjligheter och utmaningar. I september anordnades ett möte nr 2, som resulterade i ett beslut om att en grupp på fem personer fick i uppdrag att starta ett utredningsarbete för en slakterietablering.
- C. Efter en samtalssaloon i våren är ett "får-nätverk" med 32 deltagare etablerat. Idén är att dela erfarenheter med syftet att öka kvalitet, konkurrenskraft och lönsamhet. I samband med detta är också cirkulär ekonomi ett tema.
- D. En studiecirkel är i hösten etablerad under temat krishantering och matspill. Syftet är att deltagarna utvecklar tankar och idéer om lokal trygghet – till exempel resultatet av extrem torka, cyberrangrepp och liknande. Gruppen jobbar också med att utveckla tankar till minskning av matspill.

Processuellt har projektet jobbat med 5 huvudspår:

1. Utveckling av en framtidsvision – ultimo 2017. Genom samtal med ydrebor har många visioner om framtidens livsmedelsproduktion kommit fram. Resultatet av detta är en novell – "En sensomardag i Ydre" (bilaga 1)
2. Genom andra samtal har 33 viktiga punkter lyfts fram under våren 2018, som invånarna i Ydre anser viktigast för framtidens livsmedelsproduktion.
3. I hösten 2018 har 35 har i 16 gruppintervjuer valt ut de tre ämnen som de tycker är viktigast. De har också kunnat lägga till ämnen som inte fanns bland de 33 punkterna. De 33 punkterna har publicerats i Bulebladet, och invånarna har genom detta getts chansen att tillägga något. De 16 gruppintervjuerna har varit semistrukturerade samtal – intervjupersonerna har berättat varför de ansett temat viktigt, och pratat om på vilket sätt vi är bra och hur vi inte är bra och hur vi kan göra det bättre i framtiden. I slutet av intervjuerna har man berättat om vad som varit det viktigaste att lyfta in i handlingsplanen. Alla intervjuade har fått ta del av noteringarna som en referent gjort av samtalen. Noteringarna har systematiserats och har använts vid utarbetandet av handlingsplanen.
4. Handlingsplanen (bilaga 2)
5. Förmedling av projektet: a) Vi har utarbetat en Prezi – en onlinepresentation av projektet. b) Vi har gjort en Petcha kutcha – 20 bilder som visas 20 sekunder vardera, totalt 6 min o 40 sek, tänkt att användas som ett undervisningsmaterial i skolan. Kan användas av lärare och elever i samband med undervisning om livsmedelsproduktion, t.ex i projektet "Food for life" c) En film som på 90 sekunder presenterar vad som är viktigt i samband med livsmedelsproduktion i Ydre.

Beskriv genomförda och pågående aktiviteter under perioden

Använd tabellen nedan för att beskriva aktiviteterna under perioden. Ange periodens kostnad för aktiviteten samt vilket/vilka kostnadsslag som använts. Kommentera eventuella avvikelser från beslutad budget.

Aktivitet	Periodens kostnad för aktiviteten	Kostnadsslag (exkl. personalkost.)	Kommentera status i genomförandet och eventuella avvikelser från beslutad budget
Handlingsplan	21370	Konsulttjänst	
Workshops/möten	5785	Lokalhyror, representation	
Projektsammanställning	5000	Konsulttjänst	
Informationsinsats	25000	Konulttjänst, resekostnader	
Arbete med externa konsulter	8400	Konsulttjänster	

Kommentera om det är några avvikelser enligt plan som kan kräva någon åtgärd och i så fall vilken?

Rapportera utfall av indikatorer

Om indikatorer finns med i beslut om stöd så ska dessa följas upp i tabellen nedan

Indikator	Ackumulerat utfall	Kommentera ackumulerat utfall utifrån uppsatt målvärde
1 Handlingsplan	1	Handlingsplanen är klar och en kommunikationskampanj för att lansera handlingsplanen
12 stycken träffar med aktörer i livsmedelkedjan i Ydre och regionen	12+	Träffarna har skett i mindre grupper då vi under projektets gång upptäckte att vi behövde olika sammanställningar beroende på behov/ tema på träffarna. Ett hundratal personer har varit involverade under projektets gång.

Informationsinsats aktörer	Uppfyllt	Projektet har lagt stor vikt att involvera olika aktörer i hela processen, vilket gör att alla informationsindikatorer är uppfyllt, projektet och det fortsatta arbetet med handlingsplanen kommer att lanseras i November månad 2018
----------------------------	----------	---

Hur har projektets resultat uppfyllts?

Bedöm i tabellen nedan hur effekterna på kort sikt har uppnåtts utifrån förväntade effektmål. Utgå ifrån målen enligt beslut om stöd. Effekter på kort sikt kan exempelvis vara att målgruppen förvärvat ny kunskap som ett resultat av att projektet genomfört utbildningar.

Effekter på kort sikt	Har till största del uppnåtts	Har till hälften uppnåtts	Bara vissa delar har uppnåtts	Har ej uppnåtts	Kommentar
En konkret handlingsplan som bygger på målgruppernas egna tankar och initiativ	☒	☐	☐	☐	Vi har nu ett verktyg att samverka kring. Syftet med handlingsplanen är att ge struktur och underlätta genomförandet av uppdraget. Handlingsplanen hjälper målgrupperna för dokumentet att: göra idéerna konkreta, styra åt samma håll, Skapa en gemensam tillförlitlighet i utvecklingen, fokusera på några områden, följa upp prioriterade områden genom att tala om hur aktiviteten bidrar till övergripande mål
Ett stort engagemang kring handlingsplanen. Primär målgrupp: Livsmedelsproducenterna i Ydre, hobbyjordbrukare i Ydre och näringslivsorganisationer i Ydre. Sekundär målgrupp: Andra producenter i livsmedelskedjan, Regionen, invånare, kommunen, utbildningssamordnare.	☒	☐	☐	☐	Projektet har involverat flera personer från olika målgrupper. Engagemanget som har skapats under projektets gång blir en viktig nyckel till att vi ska kunna förverkliga handlingsplanen.

Har det funnits några utmaningar och hur har i så fall projektet arbetat med att överbrygga dessa?

Projektledarens projektmodell har inte varit klart från början, men har utvecklats efter följande steg a) Vad vet vi? b) Vad vill vi? c) Vad kan vi? d) Vad gör vi? Genom dialog med tjänstemän på kommunen, en utsedd expertgrupp samt andra kommuninvånare, har processen blivit tydlig.

Vad kommer projektet att bidra till på längre sikt?

Beskriv projektets mål på lång sikt (effekter på lång sikt) och kommentera möjligheter att nå dessa. Beskriv utifrån målen som finns angivna enligt beslut om stöd. Exempel på effekter på längre sikt kan vara beteendeförändringar hos målgruppen.

Effekter på lång sikt

Kommentar

Vara aktiva i de delar av produktionskedjan som Ydre har bäst förutsättningar för och som bidrar till helheten i regionen genom att nå de regionala målområdena samt bidra till förbättrad miljö, jämställdhet och integration. Ett ökat samarbete med olika aktörer inom livsmedelskedjan.	Genom handlingsplanen finns det en struktur för hur olika aktörer kan arbeta parallellt med olika frågor som gör att arbete och resultat kan följas upp. Varje aktivitet/ initiativ i handlingsplanen styr mot regionens målområden (Se handlingsplan, bilaga 2). På längre sikt kommer detta leda till en större samverkan och nya avknoppningar på projekt (som utgår ifrån behov) har redan skapats.
Skapa ny arbetskraft inom näringen i tätt samarbete med utbildningssamordnare, för att säkra den kompetens vi behöver inom näringen i framtiden	Genomförande av handlingsplanen
Säkra tryggad produktionskapacitet	Genomförande av handlingsplanen
Skapa fler arbetstillfällen inom gröna näringar genom ett tydligt tillväxtfokus	Genomförande av handlingsplanen
Ökad hållbar livsmedelsproduktion	Reko- ringen kommer att växa. Den blir en "testbädd" för nya producenter att kunna starta i liten skala och "experimentera" med nya produkter, samtidigt som de får direktkontakt med kunden och direkt feedback. Även om det rått en viss oro inför starten av REKO-ringen, finns idag ett stort stöd och allt fler producenter och konsumenter är anmälda till facebooksidan – just nu över 700 konsumenter! Kanske imponerande i en kommun med ett samlat invånarantal på 3700 invånare?!
Skapa ny arbetskraft	Det har varit ett stort intresse för att det ska serveras bra mat inom äldreboende och skola. Utöver de 16 intervjugrupperna har elevrådet på skolan utgjort en grupp på ca 15 elever. Det ingår en stor optimism att eleverna är mycket engagerade i livsmedelsfrågor, och skolläraens positiva inställning till att inkludera mer av denna kunskap i undervisningen. Det finns idag ett gott samarbete mellan LRF och skolan.
Ökad kunskap och engagemang, samt innovation	Samtalssalooner har introducerats som ett nytt sätt att träffas. Om det skulle lyckas att utveckla och förankra denna metodik, skulle det kunna lyfta sättet att prata om livsviktiga ämnen som t.ex. livsmedelsproduktion och andra frågor som rör vardagslivet i kommunen.
Beskriv eventuella utmaningar och hur projektet har arbetat med att överbrygga dessa	
<p>Den viktigaste utmaningen har varit att skapa resonans mellan projektledaren och de involverade i kommunen. Det har lyckats. Projektledaren har danskt ursprung, vilket gjort att det då och då varit lite problem med kommunikationen, dock inte större än att det har löst sig. Det har också varit en fördel att projektledaren är folkbokförd i kommunen så att livsmedelsstrategin och handlingsplanen har betydelse också i fortsättningen – nu från ett invånarperspektiv. Eftersom det är många olika aktörer och det inte finns någon "ägare" av handlingsplanen utan den bygger på olika aktörers engagemang och samarbetet i olika frågor har det varit svårt att i det här läget kunna sätta mätbara mål på aktiviteterna. Alla aktiviteter styr dock mot regionens mål (se handlingsplanen). Att sätta en tidplan och våga prioritera tillsammans med handlingsplanens målgrupper blir ett viktigt nästa steg, då vi inte kan göra allt på en gång. En styrka för att</p>	

kunna realisera arbetet genom samordning av olika grupper är att det finns ett politiskt beslut som talar om att uppföljningen och det fortsatta arbetet ska vara en del i Ydre kommuns näringslivsarbete.

Har projektet nått fram till andra resultat än förväntat?

Beskriv om det finns andra resultat

Av dom 33 tema som målgrupperna uppgett som viktiga var det ett ämne som stack ut och som man kanske glömmer bort bland alla stora frågor. Boende på kommunens äldreboende uppgav att det är viktigt att kunna lukta på maten. Relativt många uppgav sedan detta som en av de viktigaste punkterna i gruppintervjuerna. Jag hoppas att detta inte glöms bort!

Beskriv vad som varit framgångsrikt och mindre framgångsrikt i projektet

Vad har varit framgångsrikt i projektet och vilka faktorer är främst bidragande till detta?

Att många har involverat sig i projektet vilket är det som lägger hela grunden till det framtida arbetet med handlingsplanen. Resurser har utnyttjats bra på annonsering vilket gör att många nåtts av information från projektet. Många invånare och producenter har också varit generösa med information som gjort arbetet lättare.

Vad har varit mindre framgångsrikt i projektet och vilka faktorer är främst bidragande till detta?

Hur har information om projektet spridits externt?

Beskriv hur projektet planerat/genomfört aktiviteter för att sprida information om projektet externt.

Projektet har producerat en 90 sekunders film om livsmedelsproduktion, det är framställt ett undervisningsmaterial till skolan och en online-presentation – en prezi – kommer att kunna användas av tjänstemän, politiker och producenter för att berätta om projektet. Projektet "lanseras" via annons i Bulebladet, på Facebook och Instagram, på kommunens hemsida och e-post i november månad för att nå alla målgrupper. De grupper som var med och initierade projektet (LRF, kommunens tjänstemän och politiker samt Ydre Näringsliv) har blivit inbjudna till en separat sittning i oktober där bakgrund, metod, resultat och framtida arbete med genomförande av planen har genomförts. Uppföljningsmöte för att besluta om fortsatta samverkansgrupper hålls i november.

Hur har projektgenomförandet fungerat och vilka erfarenheter har stödmottagaren och eventuella parter fått genom projektet?

Exempelvis: vad har fungerat väl eller mindre väl? Vilka har varit de viktigaste framgångsfaktorerna? Hur har eventuella hinder bemötts/undvikits? Vad tar ni med er för lärdomar inför liknande, framtida situationer?

Omvärldsbevakning och skapat engagemang och aktiviteter har varit mycket bra i projektet, vilket beror på att projektet har bedrivits "ute på golvet" och inte från kontoret. Det har varit svårt att följa projektet under tidens gång då en struktur för rapportering och tidsplaner har saknats. En tydligare struktur kring hur kommunen bedriver projekt hade underlättat och minskat handpåläggningen och administrationen i projektet. Mallar och processer har arbetats fram internt i kommunen under projektets gång som kommer att hjälpa oss i framtida projekt. En halvtidsanställning under ett år går ganska snabbt men en nödvändig grund är lagd till något som kan växa till något verkligt stort under de närmsta åren. Det är viktigt att den elds som har satts igång nu inte brinner ut.

--

Underskrift av projektledare	Datum
<i>Bernhard Jensen</i>	30. Okt. 2018

En sensommardag i Ydre kommun

Här är en text jag benämnt som en "utvecklingsnovell". Novellen är skriven utifrån många fikabesök och samtal jag haft som projektledare för en utveckling av en livsmedelsstrategi. Samtalen och besöken har aktiverat min fantasi och är avsedda att starta en dialog om att forma en vision för framtidens Ydre.

Novellen är därför fantasi och inte verklighet – även om de flesta grundläggande elementen finns någonstans i verkligheten. Jag hoppas att den, som ett dialogunderlag, kan användas i samtal om handlingsplanen för livsmedelsstrategin i Ydre.

Syftet med novellen har varit att tydliggöra nyckelord i projektansökan: besöksnäring – turism – innovation – arbetstillfällen – trygghet – service – offentlig upphandling – kund och konsument – hållbarhet och konkurrenskraft.

En bil på länsväg 134 lämnar Jönköpings län och kör in i Ydre. Mot norr ses en båt med två personer som lägger kräftburar i sjön Västra Lägern. Fiskeguiderna i båten kan berätta att här finns gott om kräftor och fisk. Mest är det abborre och gädda som gäller. Mängder av signalkräfter skickas under säsongen varje torsdag till svenska storstäder.

Fisket i Ydres många fina sjöar har blivit ett av de stora dragplåstren för turister. Inte minst satsningen på att göra en anseelig bit av Bulsjöån till ett öringfiske för flugfiskarna, har blivit en stor succé.

Fiskeguiderna är välorienterade om fiskevattnen. De är bra på att informera på nätet, där många upptäckt kommunens sjöar och vattendrag. Sommargästerna uppskattar lugnet och tystnaden – ett läge för livskvalitet.

I den stora sjön Sommen finns även sik, röding och ål. Sjön hyser nu två heltidsyrkesfiskare. Förutom att ägna sig åt sina vanliga fångster, experimenterar de med odling av sötvattensmusslan.

När vi passerar Rydsnäs svänger länsbussen ut från hållplatsen framför Rydsnäs handel. Där svänger vi in. Dagens lunch i restaurangen består till 100 procent av närproducerade produkter. I lanthandeln står en kund och skrapar en trisslott. Han berättar att det är en del av det förtroendeprogram som hans familj, tillsammans med 300 andra deltar i. Varje familj binder sig för köp av varor för minst 500 kronor i månaden. Som bonus får de en trisslott på köpet varje månad.

Andra familjer i förtroendeprogrammet har, istället för trisslotten, valt att få en närproducerad julkorv. Senas var det en skogskyckling på två och ett halvt kilo i korven – en produkt från en av de nyetablerade verksamheterna i bygden. Just nu producerar företaget 20 000 ekologiska kycklingar per år, med en stor potential att ytterligare kunna öka produktionen. Kycklingarna lever i en ekologisk skog och livnär sig av vad skogen kan ge.

Under lunchen finns det möjlighet att samtala med hantverkare och andra som lockats till restaurangen av den goda husmanskosten. Min samtalspartner berättar att inom de senaste åren har restauranger, livsmedelshandeln och det kommunala köket valt att satsa på minst tio ekologiska livsmedel: vindruvor, päron, gurka, vete, honung, tomater, sallad, potatis, jordgubbar och äpplen.

Och på Systembolaget – rödvin. Undersökningar har visat att 75 procent av vårt intag av giftrester kan minskas om dessa tio livsmedel är ekologiska.

På andra sidan vägen ser jag en skylt "Ydre Kött – Götamat". Ett lokalt projekt har växt fram i samarbetande regionala myndigheter, om en gemensam skyltningsdesign till livsmedelsproducenter i kommunen. Det får bli en kopp kaffe och en pratstund på styckeriet Ydre Kött också. En arbetsgrupp jobbar just nu med projektpengar från *Ydre Innovations* initiativ till en förstudie för ett slakteri – kanske mobilt. Som det fungerar nu har styckeriet avtal med ett gårdsslakteri i en grannkommun, som också slaktar mindre enheter från hobbyjordbrukarens marker. Mest är det lamm, gris - vildsvin, rådjur och älg som så levereras till styckeriet och det syns på förpackningarna varifrån köttet kommer och att det är ydreprodukter. Man tar tillvara på det mesta, några kunder önskar inte njure, lever och hjärta från djuret, det skänks istället till äldreboendet Solängen. I en enkät har de boende sagt att "Mat med hjärta" var något de skulle uppskatta. "Mat med hjärtat" har blivit ett begrepp på Solängen och har startat en process mot ett gastronomiskt äldreboende. En vedugn för brödbakning och höns i trädgården är redan realiserat.

På väg österut gör vi ett stopp vid Andrew Petersons minnessten.

Andrew är förebilden till Vilhelm Mobergs böcker om Karl-Oskars liv i Minnesota i USA. Hans hustru Kristina tog med sig ympkvistar till astrakanäppeln från Sverige. Till Petersons ära, och som marknadsföring av kommunen, har ett projekt tillsammans med en lokal handelsträdgård, ympat 2 500 astrakanäppeln som, så småningom, kommer att bli känt som "Ydreäpplet".

Ganska många hobbyjordbrukare har numera en kombination av astrakanodlingar och hönsgård, eftersom hönsgödsel är mycket bra för träden. Ydreäpplet är bara en första produkt i raden av många som kommer att växa fram under det kända varumärket "Andrew Peterson".

I Österbymo, på en parkering vid torget, samlas ett tjugotal producenter och kunderna svänger in för att hämta upp sina beställningar.

Gemensamt för all mat som säljs här, är att den är lokalt producerad. Maten marknadsförs med hjälp av sociala medier – en REKO-ring ("Rejäl konsumtion"). Att sälja närproducerad mat har varit ett lyckat recept i Finland, och nu har idén spridit sig hit till Sverige – till Linköping och nu till Ydre. Först kändes det som någon halvsuspekt loppis där man bara öppnade sin bagagelucka och levererade sina grejer. Men det har fungerat alldeles strålande! Alla som har beställt, har hämtat och betalat sina varor. Det är enkelt och snabbt levererat, säger den lokala koordinatören.

Producenterna har upptäckt att där redan finns en lastbil som kör till Stockholm en gång i veckan för att sälja de lokala, ekologiska produkterna. En dekal som täcker bilen har blivit till en rullande reklam för livsmedelsproducenterna i Ydre. Med hjälp av de lokala producenternas nätverk i Stockholm, är ydreprodukter inte längre sällsynta i huvudstaden. Framtidsplanen är att också inta saluhallen i Göteborg och torghallarna i Köpenhamn.

Näste stopp på vår resa är YdreKompaniet, en ekonomisk förening som har lokaler i den gamla "Gula skolan" i Österbymo. Här säljer företagare gemensamt bland annat textil, stickade varor, lammskinsprodukter, måleri och matvaror. Huset har blivit till en "kläckningscentral" som lett till att många har tagit steget från hobbyproduktion till fulltida näringsidkare. Två kvinnor har gjort en kombination av äppel-, svamp- och biodling till en cirkulär produktionsverksamhet. Cirkulär ekonomi är ett uttryck för ekonomiska modeller för affärsmöjligheter där cirkulära kretslopp i ett företag, i samhället eller en organisation används - snarare än de linjära processer som hittills varit dominerande.

Kvinnorna såg alla de äpplen som låg på marken i privata trädgårdar och fick trädgårdsägarna att plocka och leverera frukten mot att de fick 30 procent av musten i retur. En svamporkningsapparat

för torkning av sandsopp är på gång. Torkad sandsopp, har man upptäckt, ger samma smak som stenmurkla. Leverantören får sin del i retur, resten säljer verksamheten. Kvinnorna uppskattar det lokala LRF som gör en satsning för att återställa mer mark till naturbetesmark. Just nu jobbar de med tankar och experiment kring kaffesump – när kaffet är bryggt finns nämligen 98 procent av näringen kvar i sumpen.

Det senaste man, tillsammans med LRF, jobbar med i Gula skolan är "samtal-salong-lunch – grupper", sista fredagen i varje månad. Efter en stunds inspiration kring ett innovativt ämne finns möjlighet att, tillsammans i små grupper, samtala om Ydres framtid, till exempel vad gäller miljö och lokal produktion. Här finns också möjligheter att utveckla idéer. Syftet är generositet – om du har en idé och delar den med mig, och jag har en idé som jag delar med dig – har vi båda två nya idéer att fundera på.

En större satsning, som resultat av idéutveckling, är den årliga pop-up-restaurangen i ydreskogarna. I år är det ett tvåveckors-evenemang med start den 1 september – det är redan fullbokat. Här lagas mat över öppen eld, med ydreprodukter, kompletterat med andra kvalitetsprodukter från Östergötland. Som något nytt för året har det lokala bryggeriet framställt två öl från en likaledes lokal humlegård. Ett lageröl som heter Andrew och en Brown ale som heter Peterson. Just idag är sista mötet med de två kockarna som har huvudansvaret.

Även i år är den ena kocken en trogen sommargäst och den andre en lokal kock – de anses vara de bästa vildmarkskockarna. Mycket populärt är att gästerna till kvällens middag, själva kan delta i att tillreda vildmarksmenyn. Populärt i samband med vildmarksmat, är också satsningen på små primitiva, mobila stugor gjorda av återvinningsmaterial. De kan hyras av lokala markägare och kan stå i naturen några dagar, ofta i sjönära läge, stugor som ofta hyrs av barnfamiljer som önskar god mat av närodade produkter och en semester i lugn och ro. Eftersom stugorna inte är stationära, flyttas de bort när de inte är bebodda.

På Ydreskolan har ett projekt vuxit fram. Skolan är visserligen inte en lantbruksfolkskola, men kommunens näringsliv är numera förknippat med livsmedelsproduktion.

En ny stor skolgård har anlagts – en gård som speglar det liv som lever på landsbygden. En stor trädgård och även djur finns här. Projektet har en anställd trädgårdsmästare och en lantbruksavbytare. Även en sommarskola, kallad "Pappas köksskola" har bildats. En satsning på utveckling av nästa generations innovativa livsmedelsproducenter ett av initiativen. Här finns också stort fokus på att stötta de barn och ungdomar som har talang och önskemål om en framtid med anknytning till jordbruk. Det jobbas med att ge eleverna en god insyn i hela kedjan från jord till bord. Ambitionen är att fler ungdomar väljer lantbruksgymnasium. Behovet av avbytare, styckare, slaktare och kockar i den lokala livsmedelsproduktionen minskar inte – tvärtom.

På kommunkontoret har man de senaste åren satsat på att bli den kommun i Sverige med flest självständiga näringsidkare. Kommunen har deltagit i ett projekt, där arbetslösa har fått arbetslöshetsersättning, samtidigt som de har fått starta självständig verksamhet. Flera har satsat på livsmedelsproduktion. Med stora insatser från skola, socialtjänst och inte minst med mentorer från det lokala näringslivet, har man lyckats med detta. Ydres innovationsinitiativ ser man här; mindre belopp kan sökas av grupper till inspirationsresor för framtidens livsmedelsproduktion.

På biblioteket är Hultgrens fotografier en kulturhistorisk gåva. Och på biblioteket finns också en gåva - ett människobibliotek – folk i trakten har här möjlighet att träffas – eller låna – en människa för en pratstund. Om du vill veta något om ett ämne, kan du förstås låna en bok i ämnet, men i vissa fall kan det vara mer värdefullt att prata med någon som vet något om det som intresserar dig – järnvägen Eksjö – Österbymo, liv på flykt, tillverkning av korv..?

På väg norrut träffar vi på en anpassad cykel för äldreboendet Solängen. Det är ett ideellt projekt, "Cykling utan ålder", där frivilliga cykelpiloter ser till att äldre får komma ut på cykelturer och känna vind i håret. Dagens cykeltur går till en gammal vedugn i trakten. Det har numera blivit populärt, hos både besökande och lokala, att baka i en ved-bakugn. Fem boende på Solängen har livslång erfarenhet av vedugnsbageri. En studie har visat att det finns 35 gamla fungerande ugnar i kommunen, som nu med äldre medborgares expertis, har blivit ett dragplåster för brödbakningsentusiaster. Brödet bakas på mjöl från Råås kvarn. På detta sätt bevaras och utnyttjas historiska, kulturella och gastronomiska värden.

I Asby lanthandel får jag en god kopp kaffe och en hemgjord ostmacka. I Bulebladet läser jag att sjönära restauranger runt Sommen har gjort ett klipp i samarbete med ångbåten Boxholm II. Bröllopsgäster seglas fram till restauranger med god mat, gästfrihet och den vackra natur som gjort Ydre till en populär bröllopskommun. Ydre står även på förstasidan i Smålandstidningen. "Ikea gör succé i Ydre" lyder rubriken. Flickan som serverar kaffet berättar: Vi hörde talas om att plastpåsens tid var slut och funderade på en utmaning. Vi kom på att vi kunde använda de blå ikeakassarna och kunde göra ett lokalt pantsystem".

Nu finns Ikeas kasse och även en kasse från Rusta i samma design, förutom att Rustas är svarta och gula, i Ydres butiker. Du köper dem för fem kronor styck – samma pris som på Ikea och Rusta. Om du handlar och har glömt din kasse, köper du en ny med visshet om att du kan få pengarna i retur. Ydre Näringsliv är på gång med en egen kasse i samma design och även en Göta Mat-kasse är under produktion.

Tänk om kassen blir en "global pantvaluta" och att du någon gång i framtiden kan ha turen att köpa en Ydrekasse när du är på semesterresa i utlandet...